

УДК 1.147

Сергій Ягодзінський**ЛЮДИНА ПОСТ-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕРИ:
КОНТУРИ СОЦІАЛЬНОЇ СИНГУЛЯРНОСТІ**

Особливістю філософського дискурсу постмодерної епохи є прагнення мислителів поглянути за горизонт сучасності, адже темп життя глобалізованого соціуму змушує враховувати не лише культурно-історичні надбання минулого, а й потенціал майбутнього. Зручним для подібних розвідок виявився концепт «пост-». Постісторія, постіндустріалізм, постструктуралізм – ці та інші терміни надійно ввійшли в науковий обіг та не викликають відчутних заперечень із боку представників гуманітарних та соціально-політичних наук. Не оминуло цієї участі й поняття інформаційного суспільства. Відзначаючи недостатність розробленості теорій інформаційного суспільства, деякі дослідники прагнуть аналізувати поняття пост-інформаційного суспільства, пост-інформаційної доби. Не вдаючись до складних і нерідко порожніх дискусій щодо змісту відповідних понять, уважатимемо під пост-інформаційною добою стаю соціуму, у якому будуть вичерпані інноваційні ресурси так званої кремнієвої електроніки.

Запропонований критерій приходу пост-інформаційної ери попри свій технократизм прямо пов'язаний з ідентичністю людини як творця, інтелектуала, експерта тощо. Кремнієві технології хоча й досягли небачених успіхів та звільнили людину від рутинної, монотонної роботи, все ж є обмеженими. Закладена в них двомірна логіка унеможлиблює вирішення інтелектуальних задач, які потребують неординарного, креативного, варіативного підходу. Разом із тим учені та інженери невпинно наближаються до моменту, коли кремнієві технології відійдуть у минуле, а на їхнє місце прийде техніка, здатна вирішувати весь комплекс задач, що традиційно залишається пріоритетом людини. Цей момент в історії іменують точкою соціальної сингулярності. Пройшовши її, суспільство втратить надійні методи контролю над соціальним простором, продукуванням технологій, наукових і соціально-гуманітарних інновацій.

Останні десятиліття повністю підтверджуються ці слова. Нині вже неможливо ігнорувати той факт, що інноваційно-комунікативні технології безпосередньо і безапеляційно впливають на зміну стилю й форм соціального життя, трансформують суспільні цінності, норми та ідеали. Не дивно, що наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть почав формуватися особливий тип раціональності соціальних дій – інформаційний, який відображає тенденції розвитку соціально-економічного, освітнього, політико-правового та культурно-цивілізаційного векторів суспільного розвитку.

Зазначене ставить перед нами проблему збереження культурної, антропологічної, ціннісної ідентичності людини як носія духовності. Для цього кожен акт використання сучасних технологій має корелюватися з суспільною метою, ціллю, цінністю та сенсом. А тому недопущення розриву між традиційним та інноваційним укладом життя соціуму – первинна задача суспільного дискурсу початку ХХІ ст. Поки що ймовірні наслідки настання соціальної сингулярності переважно знаходять своє відображення в кінематографі (фільми-катастрофи, соціальна фантастика тощо). Митці начоно демонструють різні варіанти подій після проходження точки сингулярності. Не виключено, що такий напрям суспільного розвитку є закономірним і невідворотним, а наша стурбованість – лише форма страху перед змінами.

Відсутність визначеності щодо такого питання очевидно носитиме руйнівні, деструктивні наслідки для суспільства та культури. Нині воно проявляється в різних формах відчуження, що є наслідком відчуття невідворотності передання інформаційним системам частини соціального управління і контролю.